

Gerbiami pedagogai, etninės kultūros puoselėtojai, mokslininkai ir kiti į šią konferenciją susirinkę dalyviai,

Suprantame, kad globalizacijos ir modernizacijos akivaizdoje esame priversti kaskart vis iš naujo prisitaikyti prie nuolat kintančio pasaulio: sunku nepasiklysti tarp nuolatinių pokyčių, visų aplinkinių skubėjimo, begalinių informacijos srautų, medijų skiepijamų įvaizdžių, vertybių... Tai ypač sunki užduotis jaunam žmogui. Būtent tam reikalingas tvirtas pamatas – tapatybė, identitetas, ramstis, leidžiantis suprasti „kas aš esu“, „kokios yra mano vertybės“; o tokiu ramsčiu, be abejo, yra tautos kultūra, savęs priskyrimas atitinkamos tautos kultūrai, stiprus ir aplinkos nepaveikiamas savęs, kaip tokios tautos kultūros dalies, suvokimas. Tam ir reikalinga etninė kultūra – tautinio tapatumo bei savimonei užtikrinimui, jauno (ir ne tik) žmogaus identiteto formavimui, užtikrinančiam stabilų kultūrinį, vertybinį pamatą gyvenime.

Būtent todėl ir atsirado poreikis ugdyti etninės kultūros suvokimą nuo pat pradžių, formuoti jį ten, kur jaunas žmogus bręsta ir formuojasi – mokykloje. 2009 m., remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos švietimo politikos prioritetais, Valstybės švietimo strategijos nuostatomis ir kitais Lietuvos bei tarptautiniais dokumentais, buvo priimta Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategija 2009–2012 metams, kurios tikslas – kiekvieno mokinio, kaip brandžios tautinės savimonei asmenybės, ugdymas.

Ši strategija numatė parengti:

Etninės kultūros ugdymo metodines rekomendacijas – ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogams,

Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąją programą,

Vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrąją programą.

Programų rengėjai atsižvelgė į Bendrųjų programų kontekstą, išanalizavo dalykines programas ir jų turinį papildė etninės kultūros nuostatomis.

Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo Ministras 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651 patvirtindamas Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąją programą ir Vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrąją programą nustatė, kad nuo 2012 m. rugsėjo 1 d. mokyklos, vykdančios pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, vadovaudamosi 2011–2013 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendraisiais ugdymo planais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo Ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V-1016, 99.1.1, 105.1.1, 131.6, 144 punktais, gali įgyvendinti patvirtintas Programas, jei tam yra pasirengusios.

Numatyta, kad Programas įgyvendinti galima pasirinktais modeliais:

- pasirenkamasis etninės kultūros dalykas;
- pasirenkamieji etninės kultūros moduliai, kai etninės kultūros mokytojas suplanuoja po modulį kiekvienam koncentruui iš Programų pasirinkdamas ne mažiau kaip po 7 temines sritis, įtraukdamas ir gyvosios tradicijos renginius;
- Programų integravimas į įvairius mokomuosius dalykus, pasirenkant ne mažiau kaip po 7 temines sritis kiekvienam koncentruui ir pagal jas suplanuojant integruotas pamokas, vedamas vieno, dviejų ar daugiau dalykų mokytojų;
- integruojant etninę kultūrą į visus dalykus ir į daugelį mokyklos gyvenimo sričių, kai aktualios etninės kultūros temos nagrinėjamos ne tik per dalykų pamokas, bet ir per neformalųjį švietimą, mokyklos bendruomeniniame

gyvenime, pavyzdžiui, įgyvendinant mokyklos pasirinktą sustiprinto etnokultūrinio ugdymo kryptį ar tam tikrą projektinę veiklą;

- etninės kultūros įgyvendinimas neformaliojo švietimo srityje, kai mokyklų, vykdančių pagrindinio ugdymo programą, etninės kultūros kolektyvų (folkloro ansamblių, klubų, amatų būrelių ir kita) vadovai, neformaliojo švietimo mokyklų mokytojai įgyvendina Programos etnokultūrinės raiškos veiklą, ją pagal reikmes ir galimybes papildo pasirinktomis etninės kultūros vertybių bei reiškinių pažinimo ir vertinimo veiklos srities temomis.

Džiaugiuosi galėdamas pasveikinti jus visus, susirinkusius į šią konferenciją bei susidomėjusius etnine kultūra ir jos mokymu. Nuo šiandien etninės kultūros mokytojams į pagalbą ateina parengtas „Etninės kultūros ugdymo rekomenduojamų dokumentų, metodinių priemonių, literatūros, šaltinių ir naudingų nuorodų sąrašas“ (619 šaltinių) ir „Etninės kultūros mokymo priemonių elektroninis katalogas“.

Jaunų žmonių tapatybės ir savimonės formavimas, etninės kultūros pažinimas ir gebėjimas save identifikuoti kaip jos dalį yra pamatas ne tik jų, kaip asmenybių ugdymui, bet ir visos tautos išlikimui bei klestėjimui. Todėl jūsų visų, čia susirinkusiųjų, rankose yra itin svarbi užduotis – nuo pat mažų dienų supažindinti mokinius su etninės kultūros pagrindais, užauginti savo tapatybę suvokiančius ir savo kultūrą puoselėjančius piliečius. Žengtas svarbus žingsnis – sukurtos jau minėtos Bendrosios programos, elektroninis katalogas ir kt., ne mažiau svarbu yra susipažinti ir panaudoti minėtas priemones, ugdant etninę kultūrą mokykloje. Viliuosi, kad įgyvendinant Etninės kultūros Bendrąsias programas bus sukurta daugiau mokytojams ir mokiniams reikalingų priemonių padedančių suvokti etninės kultūros esmę.

Linkiu šioje konferencijoje prasmingai praleisti laiką – aktyviai domėtis, klausinėti, pasidalinti savo įžvalgomis ir patirtimi, o tuomet sėkmingai kibti į mums skirtus darbus.

Pagarbiai

Dr. Rolandas Zuoza

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos

Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento

Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyriaus vedėjas